Հավելված N 3
ՀՀ կառավարության 2019 թվականի
հոկտեմբերի 10-ի N 1441 - Լ որոշման

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԻ 2019-2023 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԲԽՈՂ 2021-2023 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ[1]

Նպատակ 2. Անցումային արդարադատության միջոցով լիարժեք ժողովրդավարության հաստատում և իրավունքի գերակայության ամրապնդում

Ռազմավարական ուղղություններ՝ Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնում և ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ

Գործողություն 1. Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա ձեռնարկել Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնմանն ուղղված միջոցառումներ

Գործողություն 1-ի արդյունք. 1991-2018 թվականների ընթացքում Հայաստանում տեղի ունեցած Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքները վերականգնված են

Գործողություն 2. Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա ձեռնարկել Խախտումների կրկնությունը բացառելուն ուղղված ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ

Գործողություն 2-ի արդյունք. Խախտումների կրկնությունը բացառելուն ուղղված ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներն իրականացված են

Գործողություն	Պատասխանատու մարմին	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի			Ստուգման միջոց	Ակնկալվող արդյունք	Ֆինանսավորման աղբյուր
			2021	2022	2023			

[1] 2021-2023 թվականների գործողությունների ծրագիրը կարող է փոփոխությունների ենթարկվել՝ պայմանավորված 2019-2020 թվականների ծրագրով նախատեսված գործողությունների իրականացման արդյունքներից:

Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա ձեռնարկել Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնմանն ուղղված միջոցառումներ	ՀՀ պետական կառավարման համակարգի մարմիններ	Տարիներ, իսկ երբեմն տասնամյակներ շարունակ Խախտումներից տուժած անձանց չի տրամադրվում իրենց իրավունքները վերականգնելու արդյունավետ միջոց: Սույն ռազմավարության շրջանակում անցումային արդարադատության գործիքակազմին դիմելու հիմնական նպատակներից մեկը նշված խնդրին լուծում տալն է:	-	-	Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնման համար արդյունավետ օրենսդրական հիմքերը և գործնական կառուցակարգերը մշակվել են, քննարկվել են շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և շահառուների հետ,	Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնման համար օրենսդրական հիմքերը և գործնական կառուցակարգերը մշակվել են, քննարկվել են շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և շահառուների հետ, ներկայացվել են ԱԺ	Խախտումներից տուժած անձանց իրավունքների վերականգնման համար օրենսդրական հիմքերը և գործնական կառուցակարգերը մշակվել են, քննարկվել են շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և շահառուների հետ, ներկայացվել են ԱԺ և հանդիսանում են արդյունավետ միջոց	Պետական բյուջե և օրենքով չարգելված աղբյուրներ

					հաստատվել ՀՀ կառավարության կողմից և ներկայացվել են ԱԺ			
Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա ձեռնարկել Խախտումների կրկնությունը բացառելուն ուղղված ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ	ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ	Մինչ օրս կատարված բարեփոխումները, թեև ունեցել են դրական շարժընթաց, սակայն չեն հանգեցրել համակարգային, խորքային փոփոխությունների: Որպեսզի անցյալի սխալները բացառվեն, անհրաժեշտ է կատարել ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ, որոնք չեն լինի հատվածական, չեն կրի ժամանակավոր բնույթ և հիմնված կլինեն հավաստի և ամբողջական տեղեկատվության	-	-	Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների նախագիծը մշակվել է, քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարա	Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա բարեփոխումների նախագիծը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ	Փաստահավաք հանձնաժողովի զեկույցի ամփոփման հիման վրա բարեփոխումների նախագիծը մշակվել է, քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության հետ, որից հետո ներկայացվել է ԱԺ և պարունակում է ինստիտուցիոնալ, համալիր փոփոխություններ	Պետական բյուջե և օրենքով չարգելված աղբյուրներ

		վերլուծության վրա:			կության հետ, հաստատվել ՀՀ կառավարության կողմից, որից հետո ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ		կատարելուն ուղղված դրույթներ	

Նպատակ 3. **Սահմանադրական բարեփոխումների անցկացում**

Ռազմավարական ուղղություն՝ Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովի կողմից սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակում, սահմանադրական հանրաքվեի նախաձեռնում

Գործողություն 1. Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովի կողմից սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակում

Գործողություն 1-ի արդյունք. Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովը մշակել է սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծը, որն անդրադառնում է առնվազն հետևյալ սկզբունքային հարցերին՝ վերպետական կառույցներին անդամակցելիս տվյալ վերպետական կառույցի ընդունած նորմատիվ իրավական ակտերի կիրառելիության առանձնահատկությունները, Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմիններին տրված լիազորությունների շրջանակը, Ազգային ժողովի պատգամավորների ընտրության և խորհրդարանական մեծամասնության ձևավորման կարգը, ինչպես նաև պատգամավորների թիվը, Սահմանադրությամբ նախատեսված Կառավարությանը, վարչապետին և նախարարություններին ենթակա այլ մարմիններ կազմավորման և լիազորությունների հետ կապված հարցերը, Սահմանադրությամբ նախատեսված մարմինների միջև լիազորությունների տարանջատումը և հավասարակշռումը, Սահմանադրական դատարանի պատշաճ և բնականոն գործունեությանը խոչընդոտող հնարավոր սահմանադրաիրավական փակուղիների վերացումը, Սահմանադրական դատարանի դատավորների ընտրության և նշանակման, նրանց կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու և լիազորությունների դադարեցման կառուցակարգերի վերանայումը, Բարձրագույն դատական խորհրդի դերը և լիազորությունները, Բարձրագույն դատական խորհրդի որոշումների բողոքարկումը, Մարդու իրավունքների պաշտպանի կողմից համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերի՝ Սահմանադրության 3-րդ գլխի դրույթներին համապատասխանության հարցերով Սահմանադրական դատարան դիմելը և այլն:

Գործողություն 2. Սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի հանրային քննարկում և սահմանադրական հանրաքվեի նախաձեռնում

Գործողություն 2-ի արդյունք. Կազմակերպվել է սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի հանրային քննարկումը և նախաձեռնվել է սահմանադրական հանրաքվե կազմակերպելու գործընթացը								
Գործողություններ	**Պատասխանատու մարմին**	**Ելակետային դրությունային դրություն**	**Թիրախ ըստ փուլերի**			**Ստուգման միջոցները**	**Արդյունքը**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021	**2022**	**2023**			
Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովի կողմից սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակում	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողով (համաձայնությամբ):	Սահմանադրությամբ առկա են մի շարք բացթողումներ, որոնք, պայմանավորված լինելով սուբյեկտիվ կամ օբյեկտիվ գործոններով, խաթարում են իրավունքի գերակայության սկզբունքը, որի հաստատմանը և ամրապնդմանն է ուղղված եղել հենց Սահմանադրության փոփոխությունների նախաձեռնումը:	Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովը սկսել է սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակումը	Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովն շարունակում է սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակումը	Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովն ավարտել է սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի մշակումը	Սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծը մշակված է	Սահմանադրական բարեփոխումների հանձնաժողովը մշակել է սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծը, որն անդրադառնում է առնվազն ռազմավարությամբ նախանշված ուղղություններին	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ
Սահմանադրական բարեփոխումների նախագծի հանրային քննարկում և սահմանադրական հանրաքվեի նախաձեռնում	Արդարադատության նախարարություն	-			Սահմանադրական բարեփոխումներ	Սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծը քննարկվել է	Սահմանադրական բարեփոխումների նախագիծը	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

					ի նախագիծը քննարկվել է բոլոր շահագրգիռ մարմինների , քաղաքացիական հասարակության հետ, և նախաձեռնվել է սահմանադրական հանրաքվե կազմակերպելու գործընթացը	շահագրգիռ մարմինների հետ և կազմակերպվել է դրա հանրային քննարկումը, առկա են քննարկումների արդյունքներն ամփոփող փաստաթղթեր	քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների հետ և կազմակերպվել է դրա հանրային քննարկումը	
Նպատակ 6. Դատական իշխանության հանրային հաշվետվողականության կառուցակարգերի բարելավում								
Ռազմավարական ուղղություններ՝ • դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ հաշվետվությունների և վիճակագրության հրապարակում								
Գործողություն 1. Ներդնել հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգ								

Գործողություն 1-ի արդյունք. Հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգը ներդրված է								
Գործողություն	**Պատասխանատու մարմին**	**Ելակետային դրությունային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**			**Ստուգման միջոց**	**Ակնկալվող արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021	**2022**	**2023**			
Ներդնել հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ):	Ներկայումս դատական համակարգի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և վիճակագրությունն ունեն սահմանափակ հասանելիություն: Վիճակագրական տվյալները հասանելի են www.court.am կայքում, սակայն կայքի տեղեկատվական բազան ժամանակին չի թարմացվում, իսկ վիճակագրական տեղեկատվությունը ինքնաշխատ չի գեներացվում և ամփոփված չէ օգտագործողի համար հարմար	Մշակվել են հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագր	Հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգը ներդրվ		Հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգը ներդրված է	Հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակման կառուցակարգը ներդրված է և նպաստում է դատարանների նկատմամբ	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

		ձևաչափով: Մինչդեռ՝ դատական համակարգի գործունեության թափանցիկության և հաշվետվողականության տեսանկյունից հիմնաքարային նշանակություն ունի հանրության համար հասանելի առցանց ռեժիմում գործող դատարանների գործունեությունն ամփոփող զեկույցների և վիճակագրության հրապարակումը:	ության հրապարակման կառուցակարգի օրենսդրական հիմքերը և ծրագրային ապահովումը	ած է			հասարակության վստահության բարձրացմանը	

Նպատակ 8. Դատարանների գործունեության արդյունավետության բարձրացում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Դատարանների ծանրաբեռնվածության նվազեցում և դատական քննության ողջամիտ ժամկետի ապահովում
- Դատավորների և նրանց աշխատակազմի կարողությունների զարգացում

Գործողություն 1. Դատավորների և դատավորների օգնականների թվի ավելացում, աշխատակազմի ընդլայնում տարբեր ոլորտի մասնագետներով

Գործողություն 1-ի արդյունք. Դատավորների և դատավորների օգնականների թիվն ավելացել է, կրճատվել են դատական քննության ժամկետները

Գործողություն 2. Դատավորների կարողությունների շարունակական զարգացում

Գործողություն 2-ի արդյունք. Բարելավվել են դատավորների կարողությունները համապատասխան բնագավառներում

Գործողություն 3. Դատարաններին ապահովել իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմաններով

Գործողություն 3-ի արդյունք. Դատարաններն ապահովված են իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմաններով								
Գործողություն	**Պատասխանատու մարմին**	**Ելակետային դրությունային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**			**Ստուգման միջոց**	**Ակնկալվող արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021	**2022**	**2023**			
Դատավորների և դատավորների օգնականների թվի ավելացում, աշխատակազմի ընդլայնում	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ)	Վերջին տարիներին Հայաստանում գնալով աճում է դատական գործերի թիվը, մինչդեռ, դատավորների թվակազմը գրեթե մնում է անփոփոխ, իսկ արտադատական եղանակով վեճերի լուծման մեխանիզմները դեռևս լիարժեք զարգացած չեն, որ նպաստեն դատարանների գերբեռնվածության նվազեցմանը: Բացի այդ, դատավորի աշխատակազմում ընդգրկված չեն տարբեր ոլորտների մասնագետներ, որոնք կարող են	Մշակվել է դատավորների և դատավորների օգնականների թվի ավելացմանն ուղղված իրավական ակտի նախագիծը	Դատավորների և դատավորների օգնականների թվի ավելացմանն ուղղված իրավական ակտի նախագիծը քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության, լայն հանրութ		Դատավորների և դատավորների օգնականների թվի ավելացմանն ուղղված իրավական ակտի նախագիծը քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության, լայն հանրության հետ, հաստատվել է Կառավարության կողմից և ներկայացվել ԱԺ	Դատավորների թիվն ավելացել է, կրճատվել են դատական քննության ժամկետները	Պետական բյուջե և օրենքով չարգելված աղբյուրներ

		աջակցել նեղ մասնագիտական հարցերի լուծմանը:		յան հետ, հաստատվել է Կառավարության կողմից և ներկայացվել ԱԺ				
Շարունակել իրականացնել դատավորների վերապատրաստումներ հետևյալ բնագավառներում՝ ա) կոռուպցիոն, տնտեսական և պաշտոնեական հանցագործությունների քննություն, բ) էլեկտրոնային արդարադատության գործիքների ներդրմանը զուգահեռ կարևորվում է դատավորների՝ էլեկտրոնային կրիչների վրա գտնվող ապացույցների հետ աշխատելու հմտությունների զարգացումը, գ) մասնագիտական վարքագծի կանոններ և էթիկա,	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ արդարադատության ակադեմիա (համաձայնությամբ)	Ներկայում ՀՀ դատական համակարգում նկատվում է օրենքի տառացի մեկնաբանման պրակտիկա՝ առանց օրենքի իրավունքահենք արժևորման, ինչպես նաև դատավորների էթիկայի կանոնների մեկնաբանման և կիրառման, ՄԻԵԴ նախադեպային իրավունքի մեկնաբանման և կիրառման հետ կապված խնդիրներ: Բացի այդ	Շարունակվում են դատավորների վերապատրաստումները՝ մշակված ծրագրերի հիման վրա	Շարունակվում են դատավորների վերապատրաստումները՝ մշակված ծրագրերի հիման վրա	Շարունակվում են դատավորների վերապատրաստումները՝ մշակված ծրագրերի հիման վրա	Իրականացվում են դատավորների վերապատրաստումներ:	Բարելավվել են դատավորների կարողությունները համապատասխան բնագավառներում	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ:

դ) «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի կոնկրետ հոդվածների վերաբերյալ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունք:		կոռուպցիայի դեմ պայքարի ակտիվ փուլի մեկնարկը ենթադրում է նաև կոռուպցիոն, պաշտոնեական հանցագործությունների քննության հմտությունների զարգացման անհրաժեշտություն: Իսկ էլեկտրոնային արդարադատության գործիքների ներդրումը՝ էլեկտրոնային ապացույցների հետ աշխատելու հմտությունների բարելավում:						
Դատարաններին ապահովել իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմաններով	ՀՀ ֆինանսների նախարարություն, ՀՀ արդարադատության նախարարություն, Բարձրագույն	Հայաստանի Հանրապետությունում դեռևս առկա են դատարանների կամ դրանց նստավայրերի վարչական շենքերի համար ոչ բավարար տարածքի կամ այլ պետական մարմինների նստավայրերից պատշաճ կերպով	Դատարանները շարունակում են ապահովվել իրենց արդյունավետ	Դատարանները շարունակում են ապահովվել իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժ	Դատարանները շարունակում են ապահովվել իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժ	Դատարաններին արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմանների բարելավման կարիքների գնահատման, առաջնահերթությունները և ժամանակացույցը	Դատարաններն ապահովված են իրենց արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

	դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ)	սահմանազատված չլինելու, ինչպես նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց մուտքը դատարան ապահովվելու խնդիրներ: Որոշ դատարանների շենքեր նաև ապահովված չեն նվազագույն անհրաժեշտ պայմաններով՝ դատական նիստերի դահլիճներով, բաց և փակ գոտիներ ստեղծելու հնարավորությամբ և այլն:	գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմաններով՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների և ժամանակացույցի:	եշտ շենքային պայմաններով՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների և ժամանակացույցի:	եշտ շենքային պայմաններով՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների և ժամանակացույցի:	սահմանելու վերաբերյալ տեղեկանք և սկսված շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ փաստաթղթեր:	պայմաններով:	

Նպատակ 9. Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից մատուցվող ծառայությունների միասնական հարթակի ապահովում

Ռազմավարական ուղղություններ՝ «Մեկ պատուհանի» սկզբունքով գործող միասնական գրասենյակի ստեղծում Փորձագիտական ծառայություններ մատուցող պետական մարմիններում ընդգրկված ստորաբաժանումների միավորում, «Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագծի մշակում, քննարկում և ներկայացում Վարչապետի աշխատակազմ

Գործողություն 1. Պետական որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական կենտրոնի ստեղծումը «մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի կիրառմամբ

Գործողություն 1-ի արդյունք. Մեկ պատուհանի» սկզբունքով գործող միասնական գրասենյակը ստեղծված է, նվազել են քաղաքացու տեղաշարժը վարչատարածքային շրջանների միջև, տրանսպորտային փոխադրումների ծախսերը, ինչպես նաև կոռուպցիոն ռիսկերը՝ կապված մատուցվող ծառայությունների հետ

Գործողություն 2. ՀՀ-ում գործող պետական դատափորձագիտական հիմնարկները միավորել մեկ միասնական կենտրոնում, այդ կենտրոնին տրամադրել իր գործունեության արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ տեխնիկա

Գործողություն 2-ի արդյունք. ՀՀ-ում գործող պետական դատափորձագիտական հիմնարկները միավորվել են մեկ միասնական կենտրոնում, այդ կենտրոնին տրամադրվել է իր գործունեության արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ տեխնիկա, կրճատվել են փորձագիտական եզրակացության տրման ժամկետները

Գործողություն 3. Մշակել «Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը, ապահովել դրա քննարկումը և ներկայացումը Վարչապետի աշխատակազմ

Գործողություն 3-ի արդյունք. համալիր կանոնակարգում են ստացել դատափորձագիտական հաստատությունների և դատական փորձագետների իրավական կարգավիճակը, դատափորձագիտական գործունեության հետ կապված իրավական և կազմակերպչական հարցերը

Գործողություն	Պատասխանատու մարմին	Ելակետային դրությունային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի			Ստուգման միջոցը	Ակնկալվող արդյունքը	Ֆինանսավորման աղբյուր
			2021	2022	2023			
Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից մատուցվող որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական կենտրոնի ստեղծումը «մեկ կանգառ, մեկ պատուհան» սկզբունքի կիրառմամբ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ ֆինանսների նախարարություն, ՀՀ ոստիկա	Քաղաքացիների մոտ ամենաշատ պահանջարկը վայելո պետական ծառայությունների ապակենտրոնացումը վարչարարությունը դարձնում է բարդ. քաղաքացուց պահանջում է չարդարացված շատ ժամանակային և	Մշակվել է պետական որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական	Ընդունվել է պետական որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական կենտրոնի	Ստեղծվել է պետական որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական առնվազն մեկ	Պետական որոշ ծառայությունների մատուցման միասնական առնվազն մեկ կենտրոն է ստեղծվել	Մեկ պատուհանի» սկզբունքով գործող միասնական գրասենյակը ստեղծված է, նվազել են քաղաքաց	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

	նություն, ՀՀ կադաստրի կոմիտե	դրամական ռեսուրսներ, ինչպես նաև ստեղծում է կոռուպցիոն ռիսկեր դիմումի քննարկման արդյունքում որոշում կայացնող և դիմող հաղորդակցության բնույթի պատճառով:	կենտրոնի ստեղծման ճանապարհային քարտեզը՝ անհրաժեշտ նյութական ռեսուրսների, շենքային պայմանների, տեխնիկական միջոցների մատնանշմամբ:	ստեղծման մասին ՀՀ կառավարության որոշում	կենտրոն		ու տեղաշարժը վարչատարածքային շրջանների միջև, տրանսպորտային փոխադրումների ծախսերը, ինչպես նաև կոռուպցիոն ռիսկերը՝ կապված մատուցվող ծառայությունների հետ	
ՀՀ-ում գործող պետական դատափորձագիտական հիմնարկները միավորել մեկ միասնական կենտրոնում, այդ կենտրոնին տրամադրել իր	ՀՀ արդարադատության նախարա	Պետական դատափորձագիտական կենտրոնների ծանրաբեռնվածության պատճառով	Մշակվել է պետական դատափ	Միասնական կենտրոնը սկսել է գործել	-	Փորձագիտական կենտրոնների միավորման ճանապարհային	ՀՀ-ում գործող պետական դատափորձագիտական	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ:

գործունեության արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ տեխնիկա:	րություն, ՀՀ ֆինանսների նախարարություն	հաճախ երկարաձգվում են փորձագիտական եզրակացություն տալու ժամկետները, ծանրաբեռնվածության անհամաչափ բաշխվածության պատճառով տուժում է փորձաքննությունների կազմակերպման արդյունավետությունը, ամենամեծ ծանրաբեռնվածությունն ունեցող պետական փորձագիտական կենտրոնը՝ ՀՀ ԱՆ Փորձագիտական կենտրոնը տեխնիկական հագեցվածության բացակայության պատճառով հաճախ չի կարողանում ապահովել անհրաժեշտ փորձաքննության կատարումը, ինչից տուժում է արդարադատությունը:	որձագիտական հիմնարկները մեկ միասնական կենտրոնում միավորելու ծրագիրը, պատրաստվել՝ փորձագիտական կենտրոնին արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ տեխնիկայի ցանկը, առաջնահերթությունները և տրամա	և սկսել է ապահովվել իր արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ տեխնիկական բազայով՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների և ժամանակացույցի:		քարտեզ, միասնական կենտրոնի արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների կարիքների գնահատման, առաջնահերթությունները և ժամանակացույցը սահմանելու վերաբերյալ տեղեկանք և արդեն տրամադրված աջակցության վերաբերյալ փաստաթղթեր:	հիմնարկները միավորվել են մեկ միասնական կենտրոնում, այդ կենտրոնին տրամադրվել է իր գործունեության արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ տեխնիկա, կրճատվել են փորձագիտական եզրակացության տրման ժամկետները:	

			դրման ժաման ակացույցը:					
Մշակել «Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը, ապահովել դրա քննարկումը և ներկայացումը Վարչապետի աշխատակազմ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Ներկայում դատափորձագիտական գործունեության հետ կապված մի շարք իրավական և կազմակերպչական հարցեր պատշաճ օրենսդրական կարգավորում չունեն, այդ թվում՝ փորձագետների լիցենզավորման, ատեստավորման, փորձագետների ռեեստրի հետ կապված և այլ հարցեր:	«Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը մշակվել է	«Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը քննարկվել են շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության հետ և		«Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը հաստատվել է Կառավարության կողմից և ներկայացվել ՀՀ ԱԺ	«Դատափորձագիտական գործունեության մասին» օրենքի նախագիծը ներկայացվել ՀՀ ԱԺ և համալիր կերպով կարգավորում է դատափորձագիտական հաստատությունների և դատական փորձագետների իրավական կարգավիճակը,	Ֆինանսավորում չի պահանջվում

				և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ ր հաստատվել ՀՀ կառավարության կողմից			դատափորձագիտական գործունեության հետ կապված իրավական և կազմակերպչական հարցերը	

Նպատակ 10. Իրավապահ համակարգի բարեփոխում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացում և դատախազների թվակազմի ավելացում

Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացում և քննիչների թվակազմի ավելացում

Գործողություն 1. Մշակել օրենսդրական փոփոխություններ՝ ուղղված դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանը

Գործողություն 1-ի արդյունք. Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունները մշակված են և ներկայացվել են ԱԺ, բարձրացել է դատախազների գործունեության արդյունավետությունը և նվազել ծանրաբեռնվածությունը

Գործողություն 2. Մշակել օրենսդրական փոփոխություններ՝ ուղղված քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանը

Գործողություն 2-ի արդյունք. Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունները մշակված են և ներկայացվել են ԱԺ, բարձրացել է քննիչների գործունեության արդյունավետությունը և նվազել ծանրաբեռնվածությունը

Գործողություն	Պատասխանատու մարմին	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի			Ստուգման միջոց	Ակնկալվող արդյունք	Ֆինանսավորման աղբյուր
			2021 թվական	2022 թվական	2023 թվական			
Մշակել օրենսդրական փոփոխություններ՝ ուղղված դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարներ ի բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանը	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ ֆինանսների նախարարություն ՀՀ գլխավոր դատախազություն (համաձայնությամբ)	Աստիճանաբար աճում է դատախազների ծանրաբեռնվածությունը: Մասնավորապես, եթե 2017թ. քրեական գործերի նկատմամբ դատավարական ղեկավարում իրականացնող դատախազների տարեկան զբաղվածությունը կազմել է 81.8 քրեական գործ, 2018թ.՝ 102.9 քրեական գործ, ապա միայն 2019թ. 1-ին կիսամյակում՝ 75.7 քրեական գործ:	Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը մշակվել է:	Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը քննարկվել է շահագրգիռ	Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարներ ի բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Դատախազների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարներ ի բարձրացմանը և դատախազների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխություններ ի նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

				մարմինների, քաղաքացիական հասարակության հետ, ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ և հաստատվել է ՀՀ կառավարության կողմից:				
Մշակել օրենսդրական փոփոխություններ՝ ուղղված քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանը	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ ֆինանսների նախարարություն Քննչական կոմիտե (համաձայնությամբ), Հատուկ քննչական ծառայություն (համաձայնությամբ)	Ըստ վիճակագրական վերլուծության՝ 2015թ-ից սկսած մինչև 2019թ-ի առաջին կիսամյակն աճել է ՀՀ քննչական կոմիտեի քննիչների ծանրաբեռնվածությունը: Մասնավորապես՝ *2018 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում*	Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն	Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն	Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն	Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Քննիչների աշխատավարձի և դրա նկատմամբ սահմանված հավելավճարների բարձրացմանը և քննիչների թվակազմի ավելացմանն ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Օրենքով չարգելված աղբյուրներ

		քրեական գործերի քանակը կազմել է **12622**, *իսկ 2019 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում՝* **18973:** Քրեական գործերի վարույթների քանակի աճը պայմանավորել է ՀՀ քննչական կոմիտեի քննիչների ծանրաբեռնվածության աճը: Մասնավորապես՝ -2019 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում քննիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը կազմել է 40,5 քրեական գործ, -2018 թվականի	ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը մշակվել է:	ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը քննարկվել է շահագրգիռ մարմինների, քաղաքացիական հասարակության հետ, ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ և հաստատվել է ՀՀ կառավարության կողմից:	ուղղված օրենսդրական փոփոխությունների նախագծերի փաթեթը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:			

		առաջին կիսամյակի ընթացքում՝ 28,4 քրեական գործ, -2017 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում՝ 23,2 քրեական գործ, -2016 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում՝ 26,6 քրեական գործ, և 2015 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում՝ 24,9 քրեական գործ: Այսինքն, 2019 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում քննիչների միջին ծանրաբեռնվածությունը աննախադեպ բարձր է վերջին 5 տարիների կտրվածքով,						

		ավելին, ՀՀ քննչական կոմիտեի ենթակայությանը վերապահվող քրեական գործերի քանակն էլ ավելի է աճում՝ պայմանավորված օրենսդրական փոփոխություններով:						

Նպատակ 12. Քաղաքացիական և քաղաքացիական դատավարության օրենսդրության բարեփոխում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Քաղաքացիական դատավարությունում պարտադիր հաշտարարության դեպքերի սահմանումը և հաշտարարի նշանակման ընթացակարգի կատարելագործում
- Քաղաքացիական օրենսդրության բարեփոխումՀայցադիմումը վերադարձնելու ինստիտուտի վերանայում

Գործողություն 1. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում և «Հաշտարարության մասին» օրենքում փոփոխությունների կատարում

Գործողություն 1-ի արդյունք. Ընտանեկան, աշխատանքային, բանկային և այլն վեճերով դատարանի կողմից անվճար հաշտարարություն նշանակելը պարտադիր դարձնելու իրավական հնարավորության նախատեսում, ինչպես նաև հաշտարարների նշանակման գործընթացի կատարելագործում:

Գործողություն 2. Մշակել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում և այլ իրավական ակտերում փոփոխություններ կատարելուն ուղղված օրենքների նախագծեր:

Գործողություն 2-ի արդյունք. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգիրքը և քաղաքացիաիրավական հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությունը համապատասխանում է շուկայի առկա պահանջներին:

Գործողություն 3. ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում կատարել փոփոխություններ՝ վերանայելով հայցադիմումները վերադարձնելու ինստիտուտը:

Գործողություն 3-ի արդյունք. Հայցադիմումը վերադարձնելու ինստիտուտի վերանայմամբ ընդհանուր իրավասության դատարանների ծանրաբեռնվածության նվազեցում:

Գործողություն	Պատասխա-նատու	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի	Ստուգման միջոց	Արդյունք	

	մարմին		2021 թվական	2022 թվական			Ֆինանսավորման աղբյուր
ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում և «Հաշտարարության մասին» օրենքում փոփոխությունների կատարում:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ)	ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքով սահմանված անվճար հաշտարարություն նշանակելու իրավական լուծումները՝ դիտարկել որոշակի իրավահարաբերությունների (ընտանեկան, աշխատանքային, բանկային և այլն) վերաբերյալ վեճերով դատարանի կողմից անվճար հաշտարարություն նշանակելը պարտադիր դարձնելու իրավական հնարավորությունը: Բացի այդ, ներկայիս կարգավորումների համաձայն՝ արտոնագրված հաշտարարը դատարանի կողմից	Մշակվել է «ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» և «Հաշտարարության մասին օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքների նախագծեր, նախագծերը սահմանված կարգով շրջանառվել և ուղարկվել են ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» և «Հաշտարարության մասին օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» և «Հաշտարարության մասին օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերը մշակված են և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	««ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» և «Հաշտարարության մասին օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքների նախագծերը ներկայացվել են ՀՀ ԱԺ և դրանով կատարլելագործվել է դատարանի կողմից հաշտարարության	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		նշանակվում է համապատասխան ոլորտի հաշտարարների ցանկից՝ ըստ ազգանվան այբբենական հերթականության՝ արտոնագրված հաշտարարի մասնագիտացման և ծանրաբեռնվածության աստիճանին համապատասխան: Մինչդեռ, հաշտարարի մասնագիտացման և ծանրաբեռնվածության աստիճանի որոշման չափանիշները և ընթացակարգը բացակայում են:				նշանակման ընթացակարգը :	
Մշակել ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում և այլ իրավական ակտերում փոփոխություններ կատարելուն ուղղված օրենքների նախագծեր:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	1) Քննարկել և վերանայել պայմանագրային իրավունքի վերաբերող կարգավորումները՝ բոլոր	Օրենքի նախագծերը մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել	Օրենքի նախագիծերը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարու-թյան կողմից:	Օրենքի նախագծերը մշակված են և ներկայացվել են ՀՀ ԱԺ:	Օրենսդրությունը համապատասխանում է քաղաքացիական իրավակա	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		պայմանագրերի տեսակների մասով: 2) Քննարկել և վերանայել արտապայմանագրային պարտավորություններին վերաբերող նորմերը 3) Քննարկել և վերանայել մտավոր սեփականության ինստուտին առնչվող կարգավորումները	է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:			ն հարաբերությունների զարգացման արդի միտումներին:	
ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու միջոցով հայցադիմումը վերադարձնելու ինստիտուտի վերանայում	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ):	Հարկ է վերանայել հայցադիմումը դատավորի կողմից անվերապահ բոլոր հիմքերով վերադարձնելու գործընթացը և սահմանել որոշ զուտ օրենսդրական ակնհայտ պահանջների խախտմամբ ներկայացված հայցերը	Մշակվել է «ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ, նախագիծը սահմանված կարգով	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարությ	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	«ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ և դրանով	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		դատարանի գրասենյակի կողմից վերադարձնելու իրավական հնարավորությու ն: Հարկ է նշել, որ Հայաստանի Հանրապետությ ան առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների կողմից վերջին երեք տարիների ընթացքում կա-յացվել է հայցադիմումը (դիմումը) վերադարձնելու մասին 20 244 որոշում: Հե-տևաբար՝ նկատի ունենալով, որ այս գործառույթի իրականացումն հիմնականում նպատակ է հետապնդում պարզելու հայցադիմումի ձևին և բովանդակությա նը ներկայացվող	շրջանառվել է և ուղարկվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազ մ:	ան կողմից:		գույքագրվե լ և լուծվել են օրենսգրքի կիրառման ընթացքում ծագած խնդիրները , վերանայել հայցադիմո ւմը վերադարձ նելու ինստիտուտ ը:	

		պահանջների պահպանված լինելը, ուստի առաջարկվում է համապա-տասխան օրենսդրական փոփոխություննե րի կատարման միջոցով այս գործառույթի իրականացումը վերապահել դատարանի գրասենյակին:					
Նպատակ 13. Վարչական արդարադատության արդյունավետության բարձրացում							
Ռազմավարական ուղղություն՝ • Վարչական դատավարության սկզբունքների, ապացույցների, ապացուցման բեռի բաշխման կանոնների, հայցատեսակների դասակարգման, վարչական դատարանի լրացուցիչ որոշումների, վարչական դատարանի վճիռների բողոքարկման շրջանակի, վերաքննության և վճռաբեկության սահմանների վերանայում:							
Գործողություն 1. ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխությունների կատարում **Գործողություն 1-ի արդյունք.** Վարչական դատավարության սկզբունքների, ապացույցների, ապացուցման բեռի բաշխման կանոնների, հայցատեսակների դասակարգման, վարչական դատարանի լրացուցիչ որոշումների, վարչական դատարանի վճիռների բողոքարկման շրջանակի, վերաքննության և վճռաբեկության սահմանների վերանայում և կարգավորում:							
Գործողություն	**Պատասխա-նատու մարմին**	**Ելակետային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**		**Ստուգման միջոց**	**Արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021 թվականի 1-ին կիսամյակ	**2022 թվականի 2-րդ կիսամյակ**			

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխությունների կատարում:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնությամբ):	ՀՀ վարչական դատավարության ընդունումից առ այսօր վարչական դատավարության մի շարք ինստիտուտների կիրառումը պրակտիկայում առաջացրել է տարբեր խնդիրներ:Բացի այդ, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության նոր օրենսգրքի ընդունմամբ ընդլայնվել են, օրինակ, ապացույցների տեսակները, վերանայվել վերաքննության և վճռաբեկության վարույթները և դատավարական մի շարք նորամուծություններ են կատարվել, որոնք ուղղված են արդարադատության	Մշակվել է «ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծ, նախագիծը սահմանված կարգով շրջանառվել և ուղարկվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ և դրանով կատարելագործվել են վարչական դատավարության մի շարք ինստիտուտներ:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		արդյունավետության բարձրացմանը: Արդյունքում, վարչական դատավարության կարգավորումները համահունչ չեն դատավարական նոր զարգացումներին, ինչի արդյունքում առաջացել է վարչական դատարանի ծանրաբեռնվածություն:					

Նպատակ 14. Սնանկության համակարգի արդյունավետության բարձրացում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Սնանկության կառավարիչների մասնագիտության ձեռք բերման, որակավորման, նշանակման ընթացակարգերի բարելավում, պատասխանատվության և գործունեության արդյունավետության բարձրացման գործիքակազմի ներդնում
- Ֆինանսական առողջացմանը նպաստող կայուն մեխանիզմների սահմանում
- Սնանկության վարույթում դատավորների (դատարանի) դերակատարման բարձրացում
- Սնանկության համակարգի վերաբերյալ հանրության իրազեկվածության բարձրացում
- Սնանկության ունիվերսալ օրենսդրության մշակում

Գործողություն 1. «Սնանկության մասին» օրենքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ՝ վերանայելով սնանկության կառավարչին ներկայացվող պահանջները և նշանակման կարգը

Գործողություն 1-ի արդյունք. Բարձրացել է սնանկության կառավարիչների մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակը, զարգացել են նրանց կարողությունները, հմտությունները, երաշխավորում է սնանկության գործերի արդարացի բաշխումը սնանկության կառավարիչների միջև, ամրապնդվել է կառավարիչների անկախությունը և բարձրացել է վերջիններիս պատասխանատվությունը:

Գործողություն 2. «Սնանկության մասին» օրենքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ՝ սահմանելով ֆինանսական առողջացման ծրագրերի իրականացումը խթանող գործիքակազմ, մասնավորապես՝ ֆինանսական առողջացման ծրագրերի հաստատման դեպքում սնանկության կառավարիչների վարձատրության և պարգևավճարների ճկուն մեխանիզմներ, ընկերությունների ֆինանսական առողջացմանը պետության օժանդակության ապահովման գործիքներ:
Գործողություն 2-ի արդյունք. Կատարելագործվել են ֆինանսական առողջացմանը վերաբերող կարգավորումները, բարձրացել է ֆինանսական առողջացման գործիքակազմի գրավչությունը, աճել է ֆինանսական առողջացման ինստիտուտի կիրառելիությունը:

Գործողություն 3. Մշակել ֆինանսական առողջացման ծրագրի ձևանմուշներ, կազմակերպել սնանկության կառավարիչների, դատավորների և շահագրգիռ անձանց համար համապատասխան դասընթացներ:
Գործողություն 3-ի արդյունք. Բարձրացել է ֆինանսական առողջացման գործիքակազմի գրավչությունը, աճել է ֆինանսական առողջացման ինստիտուտի կիրառելիությունը:

Գործողություն 4. Զարգացնել սնանկության դատարանի տեխնիկական կարողությունները, համալրել դատարանի տեխնիկական միջոցները, բարձրացնել դատարանի աշխատակազմի տեխնիկական պատրաստվածության մակարդակը
Գործողություն 4-ի արդյունք. Բարձրացել է սնանկության դատարանի արդյունավետությունը, նվազել է ծանրաբեռնվածությունը:

Գործողություն 5. Փոփոխություններ կատարել «ՀՀ դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում՝ ավելացնելով սնանկության դատարանի դատավորների թիվը
Գործողություն 5-ի արդյունք. Բարձրացել է սնանկության դատարանի արդյունավետությունը, նվազել է ծանրաբեռնվածությունը:

Գործողություն 6. Իրականացնել հանրային իրազեկումներ (գովազդային վահանակների, հեռուստատեսային գովազդների, հեռուստահաղորդումների, մամուլի միջոցով) սնանկության գործընթացների վերաբերյալ:
Գործողություն 6-ի արդյունք. Բարձրացել է սնանկության համակարգի թափանցիկությունը և հաշվետվողականությունը, համակարգի մասնակիցները կարողանում են գնահատել իրենց գործողությունների համապատասխանությունը օրենսդրությանը կամ գնահատել դրանց արդյունավետությունը:

Գործողություն 7. «Սնանկության օրենսգրքի» նախագծի մշակում

Գործողություն 7-ի արդյունք. Սնանկության վարույթին առնչվող բոլոր ընթացակարգային և նյութական ասպեկտները կարգավորվում են մեկ համապարփակ օրենսդրական ակտով:

Գործողություն	Պատասխա-նատու մարմին	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի		Ստուգման միջոց	Արդյունք	Ֆինանսավորման
			2021	2021			

			թվականի 1-ին կիսամյակ	թվականի 2-րդ կիսամյակ			աղբյուր
«Սնանկության մասին» օրենքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ՝ վերանայելով սնանկության կառավարչին ներկայացվող պահանջները և նշանակման կարգը	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Սնանկության կառավարիչների համար նախատեսված չէ համապատասխան մասնագիտությամբ բարձրագույն կրթություն ունենալու) և նախքան որակավորումը ուսուցում անցած լինելու պահանջ (օրինակ, իրավաբանության, հաշվապահության, կառավարման կամ տնտեսագիտության ոլորտի գիտական աստիճան, առկա չեն կառավարչի ընտրության և նշանակման հստակ չափանիշներ	«Սնանկության մասին » օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	«Սնանկության մասին » օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարու-թյան կողմից:	«Սնանկության մասին » օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Սնանկության գործերը մասնակցում են միայն բարձր մասնագիտական պատրաստվածություն ունեցող թեկնածուներ:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:
«Սնանկության մասին» օրենքում կատարել համապատասխան փոփոխություններ՝ սահմանելով ֆինանսական առողջացման ծրագրերի իրականացումը խթանող գործիքակազմ, մասնավորապես՝ ֆինանսական	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Պրակտիկայի վերլուծությունը վկայում է ֆինանսական առողջացման ինստիտուտի նվազ արդյունավետության մասին.	«Սնանկության մասին» օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը	«Սնանկության մասին» օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը	«Սնանկության մասին» օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ	Բարձրացել է ֆինանսական առողջացման ինստիտուտի	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

առողջացման ծրագրերի հաստատման դեպքում սնանկության կառավարիչների վարձատրության և պարգևավճարների ճկուն մեխանիզմներ, ընկերությունների ֆինանսական առողջացմանը պետության օժանդակության ապահովման գործիքներ:		գործնականում սնանկության գործընթացում գտնվող ընկերությունների մեծամասնություննե րն անմիջապես անցնում են լուծարման գործընթացի:	մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազ մ:	հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարու-թյան կողմից:	ԱԺ:	արդյունավ ետությունը:	
Մշակել ֆինանսական առողջացման ծրագրի ձևանմուշներ, կազմակերպել սնանկության կառավարիչների, դատավորների և շահագրգիռ անձանց համար համապատասխան դասընթացներ:	ՀՀ արդարադա տության նախարարու թյուն Բարձրագույն դատական խորհուրդ (համաձայնու թյամբ) Արդարադատ ության ակադեմիա (համաձայնու թյամբ) Սնան-կության կառավարիչն երի ինքնակարգ ավորվող	Պրակտիկայի վերլուծությունը վկայում է ֆինանսական առողջացման ինստիտուտի նվազ արդյունավետությա ն մասին. գործնականում սնանկության գործընթացում գտնվող ընկերությունների մեծամասնություննե րն անմիջապես անցնում են լուծարման գործընթացի:	Աշխատանքնե րի իրականացմա ն և վերապատրա ստման ծրագրերի մշակման ժամանակացո ւյցի կազմում, համապատաս խան մասնագետնե րի ներգրավում:	Նախանշված ուղղությունների հիման վրա ուսումնասիրու թյունների իրականացում , վերապատրա ստման ծրագրերի մշակում (ծրագրերի արդիականաց ում), քննարկում, ամփոփում և հաստատում, ձևանմուշների պատրաստում և հաստատում:	Մշակվել և շրջանառության մեջ են դրվել համապատասխան ձևանմուշները և կազմակերպվել են վերապատրաստում ները:	Բարձրացել է ֆինանսակ ան առողջացմ ան ինստիտուտ ի արդյունավ ետությունը:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

	կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)						
Գործողություն	**Պատասխա-նատու մարմին**	**Ելակետային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**		**Ստուգման միջոց**	**Արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2022 թվականի 1-ին կիսամյակ	**2023 թվականի 2-րդ կիսամյակ**			
Զարգացնել սնանկության դատարանի տեխնիկական կարողությունները, համալրել դատարանի տեխնիկական միջոցները, բարձրացնել դատարանի աշխատակազմի տեխնիկական պատրաստվածության մակարդակը	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Սնանկության դատարանի տեխնիկական հագեցվածությունը բավարար չէ արդյունավետ գործունեությունն ապահովելու համար:	Կատարվել է դատարաններին արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ տեխնիկական համալրման կարիքների գնահատում:	Սնանկության դատարանը սկսել է ապահովվել իրարդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ պայմաններով՝ ըստ սահմանված առաջնահերթությունների և ժամանակացույցի:	Դատարաններին արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ շենքային պայմանների բարելավման կարիքների գնահատման, առաջնահերթությունները և ժամանակացույցը սահմանելու վերաբերյալ տեղեկանք և սկսված շինարարական աշխատանքների վերաբերյալ փաստաթղթեր:	Սնանկության դատարանն ապահովված է իր արդյունավետ գործունեության համար անհրաժեշտ պայմաններով:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:
Փոփոխություններ կատարել «ՀՀ դատական օրենսգիրք»	ՀՀ արդարադատության	Սնանկության նոր դատարանի ստեղծումը չի	«ՀՀ դատական օրենսգիրք»	«ՀՀ դատական օրենսգիրք»	«ՀՀ դատական օրենսգիրք» սահմանադրական	Նվազել է սնանկության	Պետական բյուջե կամ

սահմանադրական օրենքում՝ ավելացնելով սնանկության դատարանի դատավորների թիվը	նախարարություն	ուղեկցվել սնանկության գործեր քննող դատավորների թվի վերանայմամբ և դատարանի ծանրաբեռնվածությունը ազդում է գործի քննության ժամկետների և դատավարության արդյունավետության վրա:	սահմանադրական օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	սահմանադրական օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարու-թյան կողմից:	օրենքում փոփոխություններ նախատեսող օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	դատարանի ծանրաբեռնվածությունը, բարձրացել է գործերի քննության արդյունավետությունը:	օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:
Իրականացնել հանրային իրազեկումներ (գովազդային վահանակների, հեռուստատեսային գովազդների, հեռուստահաղորդումների, մամուլի միջոցով) սնանկության գործընթացների վերաբերյալ:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Սնանկության վարույթների վերաբերյալ տեղեկացվածության պակասը նվազեցնում է համակարգի թափանցիկությունը և հաշվետվողականությունը, համակարգի մասնակիցները չեն կարողանում գնահատել իրենց գործողությունների համապատասխան	Կազմվել է հանրային իրազեկումների ծրագիրը և իրականացման-պլան ժամանակացույցը:	Իրականացվում են իրազեկումները ըստ ժամանակացույցի և ծրագրի:	Իրականացվում են իրազեկումներն ըստ ժամանակացույցի և ծրագրի (շարունակական)	Բարձրացել է հանրության իրազեկվածությունը սնանկության գործընթացների վերաբերյալ:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		ությունը օրենսդրությանը կամ գնահատել դրանց արդյունավետությունը: Այս առումով սնանկության ոլորտում կատարված հետազոտության արդյունքները ցույց են տալիս, որ կազմակերպություններ և ֆիզիկական անձինք սնանկության գործընթացի մասին տեղեկանում են, երբ անձամբ ներգրավվում են սնանկության վարույթում.					
Մշակել «Սնանկության օրենսգրքի» նախագիծ	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Առկա չէ սնանկության համակարգային, համապարփակ և ունիվերսալ օրենսդրություն (օրենսգրքի տեսքով)՝ մեկ միասնական փաստաթղթով կարգավորելու համար	«Սնանկության օրենսգրքի» նախագիծը մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազ	«Սնանկության օրենսգրքի» նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարու-թյան կողմից:	«Սնանկության օրենսգրքի» նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Ընդունվել է սնանկության վարույթին առնչվող բոլոր ընթացակարգային և նյութական ասպեկտները մեկ միասնակա	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		սնանկության վարույթին առնչվող բոլոր ընթացակարգային և նյութական ասպեկտները:	մ:			ն օրենսդրական ակտ:	

Նպատակ 15. Վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակների զարգացում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Արբիտրաժային կենտրոնների ստեղծում
- Վեճերի լուծման այլընտրանքային այլ միջոցների զարգացում
- Համապատասխան իրավական կրթության մակարդակի և հանրային իրազեկվածության բարձրացում

Գործողություն 1. Նախաձեռնել և (կամ) աջակցել արբիտրաժի ինստիտուցիոնալ կառույցի ստեղծմանը:
Գործողություն 1-ի արդյունք. Հայաստանում առկա են պրոֆեսիոնալ արբիտրաժային հաստատություններ:

Գործողություն 2. 1) իրականացնել հանրային իրազեկումներ (գովազդային վահանակների, հեռուստատեսային գովազդների, հեռուստահաղորդումների, մամուլի միջոցով) սնանկության գործընթացների վերաբերյալ,

2) մշակել և ներդնել համապատասխան կրթական ծրագրեր կամ արդիականացնել առկա կրթական ծրագրեր
Գործողություն 2-ի արդյունք. Բարձրացել է բնագավառի իրավական կրթության մակարդակը, արդիականացվել են կրթական ծրագրերը, շուկան ապահովվել է պրոֆեսիոնալ կադրերով:

Գործողություն	Պատասխա-նատու մարմին	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի		Ստուգման միջոց	Արդյունք	Ֆինանսավորման աղբյուր
			2021 թվականի 1-ին կիսամյակ	2022 թվականի 1-ին կիսամյակ			
Նախաձեռնել և (կամ) աջակցել արբիտրաժի ինստիտուցիոնալ կառույցի ստեղծմանը:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	Հայաստանում գործում են մի քանի արբիտրաժային հաստատություններ, որոնց կողմից քննվող գործերի մեծ մասը հարուցվում են ֆինանսական	Նախանշվել են կենտրոնի ստեղծման ուղղությունները, ֆինանսավորման աղբյուրները, ներգրավվել	Կենտրոնը ստեղծվել է, հաստատվել են կենտրոնի կանոնները և այլ ակտերը, արբիտրները վերապատրաստվել են,	Ներդրվել և գործում է պրոֆեսիոնալ արբիտրաժային կենտրոն:	Զարգացել է արբիտրաժը, այլև բարձրացել է Հայաստանի վարկանիշը	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		կազմակերպությունների կողմից ներկայացված հայցերով: Ընդ որում՝ ՀՀ-ում գործող արբիտրաժային հաստատությունները առավելապես գործում են տեղական մակարդակով և միայն բացառիկ դեպքերում կարող են քննել միջազգային բնույթի գործեր	են համապատասխան մասնագետները:	կենտրոնը քննում է գործեր:		առնվազն տարածաշրջանային մակարդակով	
1) իրականացնել հանրային իրազեկումներ (գովազդային վահանակների, հեռուստատեսային գովազդների, հեռուստահաղորդումների, մամուլի միջոցով) վեճերի լուծման այլընտրանքային եղանակների վերաբերյալ, 2) մշակել և ներդնել համապատասխան կրթական ծրագրեր կամ արդիականացնել առկա կրթական ծրագրերը	ՀՀ արդարադատության նախարարություն ՀՀ կրթության,գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	Վեճի լուծման այլընտրանքային եղանակների վերաբերյալ տեղեկացվածության պակասը բացասաբար է ազդում դրանց կիրառման արդյունավետության վրա: Միաժամանակ նկատվում է ոլորտին տիրապետող մասնագետների պակաս:	Կազմվել է հանրային իրազեկումների ծրագիրը և իրականացման-պլան ժամանակացույցը, մշակվել են կրթական ծրագրերը:	Իրականացվում են իրազեկումներն ըստ ժամանակացույցի և ծրագրի, ներդրվել են կրթական ծրագրերը:	Իրականացվում են իրազեկումներն ըստ ժամանակացույցի և ծրագրի (շարունակական), իրականացվում է ուսուցում ըստ կրթական ծրագրերի(շարունակական):	Բարձրացել է հանրության իրազեկվածությունը, ոլորտը համալրվել է որակյալ կադրերով:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

Նպատակ 16. Նոտարական համակարգի արդյունավետության բարձրացում

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Կատարողական մակագրության թերթի ինստիտուտի բարելավում
- Նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու ընթացակարգի վերանայում
- Նոտարական գործողությունների արդյունավետության բարձրացում

Գործողություն 1. «Նոտարիատի մասին» օրենքում և այլ օրենսդրական ակտերում փոփոխությունների կատարում՝ բարձրացնելով կատարողական մակագրության թերթի ինստիտուտի արդյունավետությունը:

Գործողություն 1-ի արդյունք. Կատարողական մակագրության թերթի կիրառման արդյունավետության բարձրացում

Գործողություն 2. «Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխությունների կատարում՝ բարելավելով նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու ընթացակարգը:

Գործողություն 2-ի արդյունք. նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վարույթի վերանայում

Գործողություն 3-ի. «Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխությունների կատարում՝ ապահովելով ինչպես նոտարների, այնպես էլ կողմերի շահերի արդյունավետ պաշտպանությունը, նվազեցնել դատական վեճերի հավանականությունը և ապահովել դատական վեճերի դեպքում հավելյալ ապացույցների օգտագործման հնարավորությունը:

Գործողություն 3-ի արդյունք. Կապահովվի ինչպես նոտարների, այնպես էլ կողմերի շահերի արդյունավետ պաշտպանությունը, նվազեցնել դատական վեճերի հավանականությունը և ապահովել դատական վեճերի դեպքում հավելյալ ապացույցների օգտագործման հնարավորությունը:

Գործողություն	**Պատասխա-նատու մարմին**	**Ելակետային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**		**Ստուգման միջոց**	**Արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021 թվականի 1-ին կիսամյակ	**2022 թվականի 2-րդ կիսամյակ**			
«Նոտարիատի մասին» օրենքում և այլ օրենսդրական ակտերում կատարել փոփոխություններ՝ բարձրացնելով կատարողական մակագրության թերթի ինստիտուտի արդյունավետությունը:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ Նոտարական պալատ (համաձայնությամբ):	Կատարողական մակագրության թերթի ինստիտուտի լայն կիրառումը քաղաքացիական գործերով դատարանների ծանրաբեռնվածությունը նվազեցնելու	Մշակվել են նախագծերը, նախագծերը սահմանված կարգով շրջանառվել են և ուղարկվել են ՀՀ վարչապետի	Նախագծերը հավանության են արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	նախագծերը մշակված են և ներկայացվել են ՀՀ ԱԺ:	Բարձրացել է կատարողական մակագրության թերթի կիրառման արդյունավետությունը:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		արդյունավետ միջոց է հանդիսանում՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններում քաղաքացիական գործերով առկա գերծանրաբեռնվածությունը պայմանավորված է, առաջին հերթին, գումարի բռնագանձման պահանջի վերա-բերյալ գործերով: Այդուհանդերձ, կատարողական մակագրության թերթի ինստիտուտը դեռևս հնարավոր չէ գործնականում լայնորեն կիրառել՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ մշակված և ընդունված չէ դրա կիրառման համար	աշխատակազմ:				

		անհրաժեշտ գործի-քակազմը: Բացի այդ, անհրաժեշտ է ընդլայնել կատարողական մակագրության կիրառման հիմքերը:					
«Նոտարիատի մասին» օրենքում կատարել փոփոխություններ՝ բարելավելով նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու ընթացակարգը:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ Նոտարական պալատ (համաձայնությամբ):	Նոտարական համակարգի արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ է վերանայել նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու և ընթացակարգերը, քանի որ օրենքով սահմանված նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հիմքերը և ընթացակարգերը հստակ չեն:	Մշակվել է «Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, նախագիծը սահմանված կարգով շրջանառվել է և ուղարկվել ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	«Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	«Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Բարելավվել է նոտարին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու ընթացակարգը:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

«Նոտարիատի մասին» օրենքում կատարել փոփոխություններ՝ ապահովելով ինչպես նոտարների, այնպես էլ կողմերի շահերի արդյունավետ պաշտպանությունը, նվազեցնել դատական վեճերի հավանականությունը և ապահովել դատական վեճերի դեպքում հավելյալ ապացույցների օգտագործման հնարավորությունը:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն, ՀՀ Նոտարական պալատ (համաձայնությամբ):	Նոտարական գործողությունների արդյունավետության բարձրացման համար անհրաժեշտ է դիտարկել նոտարական այն գործողությունները, որոնց անձամբ ներկա են գտնվում կողմերը, կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ տեսաձայնագրելու հնարավորության նախատեսումը:	Մշակվել է «Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը, նախագիծը սահմանված կարգով շրջանառվել է և ուղարկվել ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	«Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	«Նոտարիատի մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	Ապահովվել է նոտարական այն գործողությունները, որոնց անձամբ ներկա են գտնվում կողմերը, կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ տեսաձայնագրելու հնարավորության նախատեսումը:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

Նպատակ 18. Հարկադիր կատարման համակարգի բարեփոխումներ

Ռազմավարական ուղղություններ՝

- Հարկադիր կատարման ոլորտի օրենսդրության համակարգային վերանայում
- Հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության տեխնիկական հագեցվածության բարելավում

Գործողություն 1. Մշակել «Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծ:

Գործողություն 1-ի արդյունք.

1) առկա են կատարողական վարույթների և կատարողական գործողությունների կատարման համապարփակ իրավակարգավորումներ՝ հարկադիր կատարման ենթակա ակտերի բոլոր առանձնահատկությունների հաշվառմամբ,
2) տարբերակված են կատարողական ծախսերը,
3) առկա են կատարողական վարույթի կասեցման միասնական հիմքեր և կարգ,
4) կրճատվել են կատարողական վարույթի ժամկետները:

Գործողություն 2. Հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության տեխնիկական հագեցվածության բարելավում:
Գործողություն 2-ի արդյունք. Հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության տեխնիկական հագեցվածությունը բարելավվել է, էլեկտրոնային գործիքների կիրառումն ընդլայնվել է:

Գործողություն	Պատասխանատու մարմին	Ելակետային դրություն	Թիրախն ըստ փուլերի		Ստուգման միջոց	Արդյունք	Ֆինանսավորման աղբյուր
			2021 թվականի 2-րդ կիսամյակ	2022 թվականի 1-ին կիսամյակ			
Մշակել «Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծ:	ՀՀ արդարադատության նախարարություն	1) հստակեցված չեն հարկադիր կատարաման ենթակա ակտերի կատարման բոլոր առանձնահատկությունները, դրանցից յուրաքանչյուրի հարկադիր կատարման հետ կապված հարաբերությունները առանձին ինստիտուցիոնալ կարգավորման ենթարկված չեն, 2) բռնագանձման ենթակա կատարողական ծախսերի չափի որոշումը սահմանափակված է միայն գույքի արժեքի կամ բռնագանձվող	«Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծը մշակվել է, սահմանված կարգով շրջանառվել և ներկայացվել է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմ:	«Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծը հավանության է արժանացել ՀՀ կառավարության կողմից:	«Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծը մշակված է և ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ:	«Կատարողական վարույթի մասին» օրենքի նախագիծը ներկայացվել է ՀՀ ԱԺ և ներառում է միջոցառման արդյունքների ապահովմանն ուղղված համապատասխան կարգավորումները:	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		գումարի չափով, 3) առկա են կատարողական վարույթի կասեցման տարբերակված հիմքեր 4) առկա է կատարողական գործողությունների կատարման ժամկետների նվազեցման անհրաժեշտություն:					
Գործողություն	**Պատասխա-նատու մարմին**	**Ելակետային դրություն**	**Թիրախն ըստ փուլերի**		**Ստուգման միջոց**	**Արդյունք**	**Ֆինանսավորման աղբյուր**
			2021 թվականի 1-ին կիսամյակ	**2023 թվականի 2-րդ կիսամյակ**			
Հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության տեխնիկական հագեցվածության բարելավում:	ՀՀ արդարա-դատության նախարա-րություն	Էլեկտրոնային ծանուցումների, էլեկտրոնային փաստաթղթաշրջանառության գործիքների և էլեկտրոնային աճուրդի համակարգի կատարելագործման	Սահմանվել են տեխնիկական աջակցության, առաջնահերթությունները և հաստատվել է աջակցության տրամադրման ժամանակացույցը, մշակվել և հաստատվել	Սահմանված առաջնահերթությունների, ժամանակացույցի և տեխնիկական առաջադրանքների հիման վրա կատարելագործվել են առկա	Սահմանված տեխնիկական առաջադրանքների համապատասխան գործիքները (համակարգերը) ներդրվել և գործում են:	Հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության տեխնիկական հագեցվածությունը բարելավվել է, էլեկտրոնայ	Պետական բյուջե կամ օրենքով չարգելված այլ միջոցներ:

		անհրաժեշտություն:	են համապատասխան տեխնիկական առաջադրանքները:	համակարգերը, ներդրվել և գործում են նոր համակարգեր:		ին գործիքների կիրառումն ընդլայնվել է:	

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ
ՂԵԿԱՎԱՐ

Է. ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ